

Anonimizált változat

Fordítás

C-290/19 – 1

C-290/19. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2019. április 9.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Krajský súd Trnava (Szlovákia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. március 12.

Felperes:

RN

Alperes:

Home Credit Slovakia a.s.

[omissis]

[Ügyszám]

VÉGZÉS

A Krajský súd v Trnave (nagyszombati regionális bíróság, Szlovákia; a továbbiakban: nagyszombati regionális bíróság) [omissis] [bírák neve] a JUDr. Vladimír Sidor, galgóci ügyvéd által képviselt felperes RN [omissis] [születési idő, pontos cím] sasvári-morvaóri lakos és a trencsényi székhelyű Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o. által képviselt alperes Home Credit Slovakia, a.s., [omissis] [azonosítószám, pontos cím], pöstyényi székhelyű társaság között 1 932,10 euró és kamatok [megfizetése] iránt indult eljárásban

a következőképpen határozott:

A polgári perrendtartás 378. cikkével összefüggésben értelmezett 162. cikke 1. bekezdésének c) pontja alapján felfüggeszti az eljárást és a következő kérdést terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

Úgy kell-e értelmezni a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikke (1) bekezdésének g) pontját, hogy a fogyasztói hitelmegállapodás megfelel az említett rendelkezésben előírt követelménynek, ha a hitelmegállapodásban a teljeshiteldíj-mutatót nem pontos százalékos adat, hanem adattartomány (-tól -ig) jelöli?

Indokolás

- 1 Az eljáró bíróságnak a felperes által az Okresný súd Senica (szenicei járásbíróság, Szlovákia; a továbbiakban: szenicei járásbíróság) [omissis] 2018. március 21-i [ügyszám] ítéletével szemben a felperes által előterjesztett fellebbezés tárgyában kell határoznia; az említett ítélettel a szenicei járásbíróság elutasította a felperesnek a jogalap nélküli gazdagodás jogcímén az alperes 1 932,10 euró és késedelmi kamatok megfizetésére kötelezése iránti keresetét. Az alperes említett jogalap nélküli gazdagodása a felperes szerint abból származik, hogy részére a felperes visszafizetett egy hitelmegállapodásból eredő fogyasztói hitelt. Az említett megállapodás mindazonáltal nem tartalmazta a jogszabályokban előírt összes elemet, ezért a megállapodás révén nyújtott hitelt kamat- és költségmentesnek kellett tekinteni és a felperes kizárólag a hitel tőkerészét lett volna köteles az alperes részére megfizetni. Mivel azonban a felperes időközben a tőkeösszeget felül 1 932,10 euró összeget fizetett meg az alperes részére, követeli, hogy az alperes fizesse vissza a részére ezt az összeget.
- 2 Az elsőfokú bíróság a keresettel meg nem támadott és a felek által nem vitatott [eredeti 2. o.] azon tényeket vette alapul, amelyek a következőképpen foglalhatók össze: a felperes mint adós és az alperes mint hitelező 2013. március 4-én hitelmegállapodást [omissis] [a megállapodás sorszám] kötöttek egymással. A hitelmegállapodás többek között a következőket írja elő: az alperes összesen 3 359,14 euró összegben szabad felhasználású kölcsönt nyújt a felperes részére, a havi törlesztőrészlet összege 89,02 euró, a törlesztőrészletek száma 60, az éves kamatláb 19,62% és a teljeshiteldíj-mutató (THM) 21,5% és 22,4% között ingadozik. A THM feltüntetését megjegyzés kíséri, amely szerint „a THM pontos értéke a hitelfolyósítás napjától függ, és az ügyfél elfogadja, hogy a hitelező a THM pontos értékét a hitel folyósítását követően közli”. Ezenfelül a megállapodás oly módon tartalmazza a törlesztőrészletek megfizetésére vonatkozó határidőket, hogy az első törlesztőrészletet a hitelfolyósítás napjától számított egy hónapon belül meg kell fizetni; az összes többi törlesztőrészlet a naptári hónap 15. napján kell megfizetni és a hiteltörlesztési időszak 60 hónap. Az alperes 2017. július 2-i levelével megerősítette a felperes számára, hogy a felperes teljes egészében törlesztette a hitelt; a felperes az alperes részére a szóban forgó hitel jogcímén összesen 5 291,24 eurót fizetett meg.

- 3 Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes által a felperes részére nyújtott hitel [a zákon č. 129/2010 Z. z o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (a fogyasztói hitelről és a fogyasztóknak nyújtott egyéb hitelekéről és kölcsönökről, valamint egyes törvények módosításáról szóló 129/2010. sz. törvény) 2013. szeptember 4-én hatályos változata (a továbbiakban: 129/2010. sz. törvény)] értelmében vett fogyasztói hitel, és a hitelmegállapodás [omissis] [a megállapodás sorszáma] tartalmazza a 129/2010. sz. törvény 9. cikkének 2. bekezdése által előírt összes adatot. Az elsőfokú bíróság az Európai Unió Bíróságának 2016. november 9-i Home Credit Slovakia kontra Bíróová ítéletét (C-42/15 ügy) alapul véve arra a következtetésre jutott, hogy a megállapodásnak nem kell szükségszerűen tartalmaznia az egyes részletek pontos lejárat dátumát[,] a hitel pontos végső lejárat dátumát vagy az egyes törlesztőrészletek bontását a tőkeösszeg törlesztésére és a kamattörlesztésre fordított arány pontos megjelölésével. Hasonlóképpen, az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a megállapodásban nem szükséges a THM-t egyértelműen, konkrét számmal feltüntetni, és aránytalan lenne az alperes hitelezőt a hitel kamat- és költségmentességével szankcionálni pusztán amiatt, hogy a THM-t adattartománnyal (-tól -ig) tünteti fel. Az elsőfokú bíróság ezért megállapította, hogy a hitel nem tekinthető kamat- és költségmentesnek, és hogy az alperes nem gazdagodott jogalap nélkül amiatt, hogy a szóban forgó hitel törlesztőrészleteit a felperestől a hitelmegállapodásban kikötött teljes összegben kapta meg.
- 4 A felperes fellebbezésében több kifogást is felhoz, amelyeket azonban a kérdést előterjesztő bíróság nem tekint relevánsaknak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés szempontjából. Az említett kifogások ugyanis olyan kérdésekre vonatkoznak, hogy a megállapodásnak elő kell-e írnia az egyes törlesztőrészletek részletes bontását tőkerész és kamatrész megjelölésével, és hogy a megállapodásban fel kell-e tüntetni a kölcsön pontos végső lejárat dátumát (határidejét). A kérdés előterjesztő bíróság e tekintetben megjegyzi, hogy a Bíróság az említett, a 2008/48/EK irányelv értelmezésével kapcsolatos jogkérdésekre a 2016. november 9-i Home Credit Slovakia kontra Bíróova ítéletében (C-42/15 ügy) már választ adott, tehát azokra alkalmazható az „*act éclairé*” elve. A felperes azonban nem ért egyet az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, amely szerint a 129/2010. sz. törvény 9. cikke 2. bekezdésének j) pontja alapján elegendő, ha a megállapodás a THM-t [érték]tartomány formájában tünteti fel. Álláspontja szerint az ilyen értelmezés ellentétes a 129/2010. sz. törvény rendelkezésével, amelynek értelmében a fogyasztó jogosult a fogyasztói hitelmegállapodás megkötésének időpontjában érvényes adatok alapján kiszámított THM-t illetően egyértelmű és határozott tájékoztatást kapni. A felperes e feltevés alátámasztása céljából a Szlovák Köztársaság különböző regionális bíróságainak határozataira is emlékeztet. Előadja, hogy mivel a megállapodás nem tartalmazza ezt, a 129/2010. sz. törvény 9. cikke 2. bekezdésének j) pontjában előírt kötelező elemet, a hitel kamat- és költségmentes és az alperes köteles a felperes részére visszafizetni a felperes által a kölcsön tőkeösszegéhez képest túlzott mértékben megfizetett összeget.

II. Az uniós jog és a nemzeti jog [eredeti 3. o.]

5 A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések értékelése során különösen a 2008/48/EK irányelv (19) és (31) preambulumbekzdését, 3.cikkének i. pontját, 4. cikke (2) bekezdésének c) pontját, 5. cikke (1) bekezdésének g) pontját, 10. cikke (1) bekezdésének g) pontját és 19. cikkét, valamint az irányelv I. mellékletének II. részét veszi alapul. A rövidség kedvéért a jelen bíróság eltekint ezen, a Bíróság számára már ismert rendelkezések szó szerinti idézésétől.

6 A 2008/48/EK irányelvet a Szlovák Köztársaság jogrendjébe a fogyasztói hitelről és a fogyasztóknak nyújtott egyéb hitelekéről és kölcsönökről, valamint egyes törvények módosításáról szóló 129/2010. sz. törvény által, a megállapodás felperes és alperes általi aláírásának idején ültették át. A szóban forgó ügyben az irányelv következő (2013. szeptember 4-én hatályos) rendelkezései bírnak relevanciával:

Az 1. cikk 2. bekezdése:

„(2) Fogyasztói hitel alatt a jelen törvény értelmében a pénzeszközök fogyasztói hitelmegállapodás alapján, kölcsön, hitel, halasztott fizetés formában történő ideiglenes nyújtását vagy a hitelező által a fogyasztó részére nyújtott hasonló pénzügyi támogatást kell érteni.”

A 9. cikk 2. bekezdésének k) és l) pontja:

„(2) A fogyasztói hitelmegállapodásnak [...] a következőket kell tartalmaznia [...]:

j) a fogyasztói hitelmegállapodás megkötésének időpontjában érvényes adatok alapján kiszámított teljeshiteldíj-mutatót és a fogyasztó által az ezen adatok alapján megfizetendő teljes összeget; fel kell tüntetni a teljeshiteldíj-mutató számításához használt valamennyi feltevést [...];

A 11. cikk 1. bekezdése:

„(1) A nyújtott fogyasztói hitelt kamat- és költségmentesnek kell tekinteni, ha:

a) a fogyasztói hitelmegállapodás [...] nem tartalmazza a 9. cikk (2) bekezdésének a)-k)[...] pontjában [...] meghatározott elemeket”.

7 Ezenfelül a jelen ügyben a polgári törvénykönyv (a többször módosított 40/1964. sz. törvény) 451. cikke releváns, amely lényegében a következőképpen szól:

„(1) Aki más kárára jogalap nélkül gazdagodott, köteles a jogosulatlan kifizetéseket visszatéríteni.

(2) A jogalap nélküli gazdagodás jogalap nélküli teljesítés következtében megszerzett vagy érvénytelen jogügyleten alapuló vagyoni előny [...]”.

III. A kérdés relevanciája és az előzetes döntéshozatalra utalás indokai

- 8 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság a felperesnek a polgári törvénykönyv 451. cikke értelmében vett, jogalap nélküli gazdagodáson alapuló, jogosulatlan kifizetések visszatérítése iránti kérelmét bírálja el. A felperes álláspontja szerint az alperes jogalap nélkül gazdagodott, mivel a felperes a hitelmegállapodás [omissis] [a megállapodás sorszám] alapján visszafizette a hitel összes törlesztőrészletét, összesen 5 291,24 euró összegben. Az e megállapodás tárgyát képező hitelnek mindazonáltal a 129/2010. sz. törvény 11. cikke 1. bekezdésének a) pontja értelmében kamat- és költségmentesnek kellett lennie, ezért az alperes a [felperessel] szemben kizárólag a kölcsön 3 359,14 eurónak megfelelő tőkerészének visszafizettetése iránti jogát érvényesíthette volna. Mivel tehát a felperes az alperes részére megfizette azokat a kamatokat és költségeket is, amelyekre az a törvény alapján nem lett volna jogosult, jogcím nélküli teljesítésben, konkrétan törvényes kamat tartozatlan megfizetésében részesült; a polgári törvénykönyv 451. cikke értelmében köteles ezt a kamatot a felperes részére visszafizetni. A felperes álláspontja szerint – többek között – az, hogy a hitelt miért kell [eredeti 4. o.] kamat- és költségmentesnek tekinteni, abból következik, hogy a hitelmegállapodásban [omissis] [a megállapodás sorszám] a teljeshiteldíj-mutatót pusztán értéktartománnyal (től -ig) tüntetik fel, ami – állítása szerint – ellentétes a 129/2010. sz. törvény 9. cikke (2) bekezdésének i. pontjával. Annak megválaszolása, hogy a hitelmegállapodás [omissis] [a megállapodás sorszám] megfelel-e az említett jogszabályi követelményeknek, tehát az alperes jogosult-e az abból eredő kamatokra és költségekre, a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (1) bekezdésének g) pontját átültető (végrehajtó) 129/2010. sz. törvény említett rendelkezésének értelmezésétől függ. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a jelen eljárásban való döntéshozatal érdekében a 2008/48/EK irányelv helyes értelmezésére vonatkozóan szükséges tehát az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikkének értelmében vett előzetes döntéshozatal keretében hozott határozat. A 2008/48/EK irányelvnek mint az uniós intézmények jogi aktusának értelmezése az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke első bekezdésének b) pontja értelmében az Európai Unió Bíróságának hatáskörébe tartozik.
- 9 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a teljeshiteldíj-mutató (THM) fontos adatnak minősül, mivel a fogyasztó a fogyasztói döntés meghozatalának időpontjában ennek alapján értékeli a különféle hitelajánlatokat és ezzel együtt a saját jövőbeli kötelezettségvállalásának terjedelmét (a Bíróság Pohotovost' kontra Korčkovská végzése, C-76/10 ügy). A fent említett elem jelentősége a 2008/48/EK irányelv (19) preambulumbekkezdésének rendelkezéséből is levezethető; e rendelkezés célja az, hogy az átláthatóságot éppen a THM számítási módszerének és az e tekintetben alkalmazandó hipotézisek egységesítésével biztosítsa. E célból a 2008/48/EK irányelv I. mellékletével összefüggésben

értelmezett 19. cikke részletes THM-számítási módszert vezet be, és részletesen felsorolja a fent említett hipotéziseket. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint már a fent említett rendelkezésekből is levezethető, hogy a 2008/48/EK irányelv értelmében a „teljeshiteldíj-mutató” kifejezés konkrét számadatot takar. A THM számítása a kölcsön folyósításának időpontjától függően pontosan amiatt térhet el, hogy a THM értéke a kölcsön felvételének napjától és az egyes részletek törlesztésének napjától függ. A 2008/48/EK irányelv pontosan ezt a problémát kezeli oly módon, hogy az I. melléklet II. része több, ilyen esetben alkalmazandó hipotézist tartalmaz, és amelynek az a célja, hogy konkrét napot határozzon meg a hitelfelvételre és a részletek törlesztésére. Ez megfelel a 2008/48/EK irányelv 10. cikke 2. bekezdése g) pontja szövegének is, amely szerint a megállapodásban fel kell tüntetni „a hitelmegállapodás megkötésének időpontjában kiszámít[ott]” THM-et. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint tehát az említett rendelkezések szövege azt a következtetést támasztja alá, amely szerint a 2008/48/EK irányelv a THM-nek az értéktartomány (-tól -ig) helyett a megállapodás megkötésének időpontjában kiszámított konkrét számadattal történő feltüntetését írja elő az I. melléklet II. részében szereplő hipotézisek alkalmazásával.

- 10 Az alperes a 2019. február 6-i válaszbeadványában előadja, hogy a hitelmegállapodást [omissis] [a megállapodás sorszáma] a felperes és az alperes telefonon keresztül kötötte meg, és a felperes 35 napot kapott annak eldöntésére, hogy elfogadja-e a hitelmegállapodásra vonatkozó ajánlatot. Következésképpen az alperes nem tudta pontosan meghatározni a folyósítás időpontját. A kérdést előterjesztő bíróság azonban ezt az érvelést nem tartja meggyőzőnek, mivel pontosan ezekben az esetekben merül fel az I. melléklet II. részében, például az a), c) vagy f) pontban szereplő hipotézisek alkalmazása. Pusztán abból, hogy a hitelfelvétel napja nem egyértelmű, nem feltétlenül következik az, hogy a THM-et nem egyetlen értékkel kell feltüntetni.
- 11 Ezenfelül a 2008/48/EK irányelvből levezethető, hogy az irányelv kimerítő jelleggel határozza meg azokat az eseteket, amelyekben a THM pontos szám megjelölése helyett eltérő módszerrel is feltüntethető, valamint azokat az eseteket, amelyekben a THM nem határozható meg. A 2008/48/EK irányelv 19. cikkének (5) bekezdéséből kitűnik, hogy arra az esetre, ha a THM kiszámítása céljából nem alkalmazhatók az I. melléklet II. részében és a 19. cikkben foglalt hipotézisek, a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogalkotás révén kiegészítheti vagy módosíthatja a szóban forgó hipotézist. Hasonlóképpen, a 2008/48/EK irányelv [eredeti 5. o.] 2008/48/CE 5. cikke (1) bekezdésének g) pontja azt az esetet szabályozza, amelyben bizonyos feltételek esetén módosítható a THM, és erre az esetre kifejezetten lehetővé (és kötelezővé) teszi a hitelező számára annak megjelölését, hogy a hitelfelvétel egyes más mechanizmusai magasabb THM-et eredményezhetnek. Felesleges lenne ez a rendelkezés, ha a THM-et értéktartományként lehetne meghatározni, mivel ilyen esetben az 5. cikk (1) bekezdésének g) pontja értelmében elegendő lenne a „magasabb THM”-et mint felső korlátot feltüntetni és nem lenne szükséges azt jelezni, hogy az emelkedhet. E megfontolás is azt a következtetést támogatja, amely szerint a

2008/48/EK irányelv értelmében a THM értéktartomány helyett konkrét érték, és kifejezetten szabályozza azt, hogy miként oldhatók fel azok az esetek, amelyekben ténylegesen nem határozható meg a THM. E módszerek tehát nem kerülhetők meg a THM értéktartományként (től -ig) történő meghatározásával, arra hivatkozva, hogy annak pontos értéke nem határozható meg. A 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének i. pontjában ehhez hasonló lehetőség (a THM emelkedése vagy csökkenése lehetőségének megjelölése) nem szerepel; épp ellenkezőleg, az említett rendelkezés konkrét THM feltüntetését írja elő. A kérdést előterjesztő bíróság szerint tehát megalapozott az a következtetés, amely szerint a THM értéktartománnyal (-tól -ig) történő meghatározása nem teljesíti a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének i. pontjában meghatározott követelményt.

IV. Véggkövetkeztetés

- 12]A fentiekben kifejtett indokokra figyelemmel a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a jelen ügyben előzetes döntéshozatal iránti kérelmet kell az Európai Unió Bírósága elé terjeszteni. Következésképpen az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke értelmében vett eljárással [omissis] [utalás a nemzeti eljárásjogi rendelkezésekre] összhangban felfüggeszti az eljárást és a rendelkező részben foglaltak szerint határoz. A bíróság a Bíróság határozatának közlését követően folytatja az eljárást [omissis] [utalás a nemzeti eljárásjogi rendelkezésekre].
- 13 [omissis] [annak feltüntetése, hogy a tanács a jelen határozatot egyhangúlag fogadta el és utalás a nemzeti eljárásjogi rendelkezésekre]

[omissis] [figyelmeztetés a kereset előterjesztésének lehetetlenségét illetően]

Nagyszombat, 2019. március 12.

[omissis] [a bírák és a titkár neve]